

“Göyərçin”in kitabxanası “Göyərçin”in kitabxanası “Göyərçin”in kitabxanası “Göyərçin”in kitabxanası

AĞILLI DOVŞAN

GÖYƏRÇİN

ISSN-0207-4710

5-6

2018

Tərcümə edib işləyəni
Rafiq Yusifoğlu

AĞILLI DOVŞAN

NECƏ OLDU Kİ, İLLƏRƏ HEYVANLARIN ADI VERİLDİ

(Çin nağılı)

Bir gün bütün heyvanları Səma sarayına qonaqlığa çağırıdılar. O zaman siçanla pişik çox yaxın dost idilər. Dəvənamə aldıqları üçün dostlar bərk sevindilər və qərara aldılar ki, yığıncağa birlikdə getsinlər.

Bu həmiyə məlumdur ki, pişik yatmağı çox xoşlayır. Öz zəif yerini bilən pişik siçandan xahiş etdi ki, səhər tezdən onu yuxudan ayılsın. Siçan qabaq pəncəsini sinəsinə qoyub baş əydi və dedi:

-Arxayın yat, mütləq səni yuxudan oyadaram!

-Çox sağ ol, - pişik siçana təşəkkür elədi, biglalarını təmizləyib arxayınca yatdı.

Dan yeri söküləndə siçan yuxudan qalxdı, heç pişiyi yuxudan oyatmaq haqqında düşünmədi də. Səhər yeməyini yeyib təkəcə Səma sarayına getdi.

İndi sizə kimdən deyim, kimdən danışım, əjdahadan. Ona da dəvənamə gəlmişdi. Ancaq əjdaha bərk narahat idi. Ona görə ki, onun başında nə buynuz var idi, nə də tük bitmişdi. Əjdaha başını sudan çıxaranda gördü ki, sahilə iri pəncələri olan bir xoruz dayanıb. O vaxtlar xoruzların buynuzu var idi. Bunu gören əjdaha çox sevindi, sahilə üzüb xoruzu dilə tutdu:

-Xoruz dayı, ay xoruz dayı, nə olar buynuzlarını birəcə günlüyə mənə ver. Onları başıma taxıb Səma sarayına gedim, qayıdanda özünə qaytararam.

-Yox-yox, nə danışırısan? Sabah mən özüm o tədbirə getməliyəm, - Xoruz etiraz etdi. Əjdaha onu inandırmağa çalışdı.

-Ay xoruz dayı, bu buynuzlar heç sənə yaraşmır. Ona görə ki, sənin başın çox kiçikdir. Sənin buynuzların heç bilirsən mənə necə yaraşar?

Elə bu vaxt bir qırxayaq gəlib söhbətin üstünə çıxdı. Başqalarının işinə qarışmağı sevməyən qırxayaq əjdahanın sözlərinə qüvvət verdi:

-Xoruz dayı, ay xoruz dayı! Bu buynuzları əjdahaya ver. Mən onun yerinə zəmin dururam ki, o, əmanətə xəyanət etməyəcək.

Xoruz çar-naçar razılaşıdı. Qırxayağın sözlərinə inanıb buynuzlarını əjdahaya verdi.

Səhər bütün heyvanlar və quşlar Səma sarayına toplaşdılar. Sarayın sahibəsi olan İlahə - Mələk onların qarşısına çıxıb dedi:

-Bundan sonra illəri heyvan və quşların adı ilə çağırmaq qərarına gəlmişəm. Hansı heyvanın adını istəyirsinizsə çəke bilərsiniz. Heyvanlar və quşlar buğanın, atın, qoçun, itin, donuzun, dovşanın, pələngin, əjdahanın, ilanının, meymunun,

xoruzun və siçanın adını çəkdi.

O zaman nəyə görə bu heyvan və quşların adının çəkilməsini indi heç kəs bilmir. Nə üçün ördəyi yox, xoruzu? Nə üçün şiri yox, pələngi?

Beləliklə, cəmi-cümletani on iki heyvan seçdilər. Ancaq onların adını necə sıralamalı? Əməlli-başlı bir mübahisə başladı.

İlahə dedi:

-Buğa sizin hamınızdan böyükdü, ona görə qoy onun adı birinci sırada olsun.

Bütün heyvanlar, hətta pələng də bu təkliflə razılaşıdı. Elə bu vaxt siçan öz balaca pəncəsini qaldırıb söz istədi:

-Məgər mən buğadan kiçiyəm? Hamı mənə görəndə deyir ki, oy, necə böyük siçandı? Heç görmüsünüzmü kimse desin ki, bu nə böyük buğadı?

İlahə təəccübləndi:

-Doğrudanmı insanlar belə deyirlər?

Elə bu vaxt meymunla at ikisi bir ağızdan dedilər ki, siçan yalan deyir.

Siçan özünü sındırmadı:

-Siz mənə inanmırsınız? Onda gəlin yoxlayaq! Xoruz, qoyun, it və dovşan siçana haqq qazandırdılar.

İlahə dedi:

-Onda gəlin insanların yanına gedək.

Onlar birlikdə yola düşdülər. Siçan necə dəmişdisə elə də oldu.

getməli deyildik?

-Sən hələ yatırsan, mən isə saraya getdim və heyvanlar və quşlar arasında birinci seçildim.

Pişik təəccübləndi, gözlerini geniş açıb soruşdu:

-Bəs sən niyə məni vaxtında oyatmadın?

-Yadımdan çıxdı, siçan heç nə olmaybmış kimi cavab verdi.

Pişik hirsələndi, bıqları titrədi, elə bərkənd miyələrdə ki, siçan qorxudan tir-tir əsdi. Ancaq yenə də özünü sındırmadı, günahı öz üzərinə götürmədi:

-Nə qışqırırsan? Oyatmamışam, deməli belə lazım imiş! Ürəyim necə istəyib elə də eləmişəm. Mən sənin qulluqçun zadın deyiləm.

Qəzəblənən pişik siçanın üstünə tullandı və dişləri ilə onun boğazından yapışdı. Siçan birtəhər öz canını qurtarıb qaça bildi.

O vaxtdan pişikle siçan bir-birlərinə düşmən oldular.

İndi sizə xoruzdan danışım. O, evə qayıdanda çox kədərli, qüssəli idi. Öz-özünə düşündü ki, əjdahanı ona görə məndən əvvələ saldılar ki, başında buynuzu var. Heç kəs bilmədi ki, o buynuzlar mənimdir.

Xoruz qərara gəldi ki, gedib buynuzlarını geri alsın. O, gölə yaxınlaşanda gördü ki, əjdaha özündən razı halda suda üzür. Nəzakətlə dedi:

-Əjdaha qardaş, mənim buynuzlarımı özümə qaytar.

Əjdaha təəccübləndi, ancaq o da nəzakətlə danışdı:

-Ay xoruz dayı, bu, sən sən?

Buynuz axı sənin nəyinə lazımdır? Sən buynuzsuz daha gözəl görünürsən. Sənin buynuzların isə mənə daha çox yaraşır.

Xoruz nə qədər yalvardısa, əjdaha onun buynuzlarını geri qaytarmadı, suya baş vurub gözəndə itdi.

Xoruz nə qədər banladısı, qışqır-bağır saldısa, bir xeyri olmadı. Belə qərara gəldi ki, gedib qırxayağı tapsın.

Xoruz qırxayağı tapıb bütün başına gələnləri ona danışdı:

-Cənab qırxayaq, sən zəmin durdun ki, əjdaha buynuzlarını qaytaracaq. Ona görə xahiş edirəm mənə kömək elə.

Qırxayaq başını qaldırıb xeyli susdu və nəhayət, sakit səsle dedi:

-Sənin buynuzunu qaytarıb qaytarmayacağı əjdaha qardaşın özündən asılıdır. İstəyər qaytarar, istəyər qaytarmaz.

Xoruz hirsindən qıpqırmızı qızardı:

-Sən necə zəmanət verənsən? Əlindən bir

iş gəlmirdisə niyə bu məsələyə qol qoyurdun?

-Hirsələnmə, xoruz dayı, buynuzlarını əjdahaya sən özün verdin. Mən heç bilməzdim ki, əjdaha sözünün üstündə durmayacaq.

-Yaxşı, bəs indi mən nələyim? – Xoruz hirsələ soruşdu.

-Mən nə bilim, sən özün günahkarsan. Buynuzlarını verməmişdən əvvəl gerek yaxşı-yaxşı fikirləşəydin.

-Mən günahkaram? – Xoruz tüklərini qabartdı və qırxayağın üstünə yeridi.

-Özün günahkarsan, özün günahkarsan, gerek yaxşı-yaxşı fikirləşəydin.

Xoruz bir az da əsəbiləşdi, qəzəblə qırxayağın başını dimdikləməyə başladı və onu uddu.

Elə o vaxtdan Xoruz harda qırxayaq görürsə onu dimdikləyir. Həmişə səhər açılarda bərkənd banlayıb deyir:

-Quq-qulu-qu! Əjdaha qardaş, mənim buynuzlarımı özümə qaytar!

İKİ AXMAQ

(Afrika nağılı)

Bir kənddə iki cavan oğlan yaşayırdı. Bir gün onlar bekarçılıqdan mübahisə edirdilər. Birinci oğlan dedi:

-Yer üzündə məndən ağıllı adam yoxdu.

İkinci oğlan onun sözünü kəsdi:

-Yox, ən ağıllı mənəm.

Onlar xeyli mübahisə etdilər. Axırda qərara gəldilər ki, kənddəki müdrik qocanın yanına getsinlər.

Ağsaqqal cavanları dinləyib xeyli fikirləşdi. Əvvəlcə birinci oğlana uzun bir bıçaq verib dedi:

-Mənim balam, get meşəyə, mənim üçün bir qucaq parça toxumaq üçün sizal bitkisi toplayıb gətir.

Sonra qoca digər oğlana da elə o boyda bir bıçaq verib dedi:

-Oğlum, sən isə meşəyə gedib beş dənə goza dəg gətir.

Yaxınlıqda sizal bitkisi olmadığı üçün oğlan meşəyə getməli oldu. Nəhəng bir ağacı kəsib onun budaqlarını bir yere topladı. Birdən yadına düşdü ki, budaqları bağlamaq üçün ip yoxdur. Çarəsiz oğlan kəndə qayıdıb ip gətirincə axşam düşdü. O, topladığı budaqları iplə sarıyıb ağsaqqalın yanına gətirdi. Nazik şivlərin iplə bağlandığını görən qoca düşündü. Hələ mən indiye qədər belə axmaq görməmişdim. Topladıklarını elə kəndir kimi

möhkəm sizal budaqlarından biri ilə bağlamaq əvəzinə onları iplə bağlayıb. Heç belə düşüncəsiz adam olar?

Qoca səbirsizliklə meyvə dərib gətirmək üçün göndərdiyi ikinci oğlanın yolunu gözləməyə başladı.

İkinci oğlan meşədə gəzdi, gəzdi, nəhayət, üstü meyvə ilə dolu nəhəng bir ağaca rast gəldi. Oğlan ağacın budağından beş salba düzətdi. Onu ağaca atsa da, meyvə salmaq əvəzinə salbaların özü ilişib ağacın budağında qaldı. Nə etməli? Oğlan ağaca dırmaşdı. Atdığı salbalardan birini tapıb dedi:

-Qulaq as, sən gerek düz meyvəyə dəyib onu budaqlardan yerə salasan. Qoca kişi məni meyvə dərmək üçün göndərib, sən gerek mənə kömək edəsən.

Bu qayda ilə o, bütün salbaları səbrlə məlumatlandırdı. Ağacdən düşüb bir-bir salbaları atdı ki, onlar budaqdan meyvə salsınlar. Ancaq yenə də bir şey alınmadı, yenə də salbalar ilişib ağacın başında qaldı.

Gün batdı, qaranlıq düşdü. Çarəsiz qalan oğlan kəndə-ağsaqqalın yanına qayıtdı və başına gələnleri danışdı. Qoca onu diqqətlə dinləyib düşündü:

-Görəsən, bu oğlanların hansı daha axmaqdır?

Uşaqlar, bu sualın cavabını siz verə bilərsinizmi?

OĞLAN, KÜÇÜK, PIŞİK BALASI VƏ QURBAĞA

(Bolqar nağılı)

Bir qadının məktəbli oğlu var idi. Hər dəfə məktəbə gedəndə anası ona pul verib deyirdi:

-Götür oğlum, özünə kökə alarsan.

Oğlan dərəcə gedəndə yolda gördü ki, üç uşaq əllərində taxta parçası ilə balaca küçüyü döyür. O, buna dözə bilməyib dedi:

-Ay uşaqlar, bu günahsız küçüyü niyə döyürsünüz?

Ona açıqlandılar:

-Sənə borcu qalmayıb, çıx get işinin dalınca!

Küçük yazıq-yazıq zingildədi. Oğlan uşaqlara dedi:

-Ey, küçüyü mənə verin, əvəzində sizə pul verərəm, siz də gedib özünü kökə alarsınız.

Uşaqlar razılaşıdılar. Oğlan pul verib küçüyü aldı. Onu evə aparanda anası narazı şəklə oğlunu süzsə də bir söz demədi.

Səhəri gün ana yenə oğluna pul verib onu məktəbə yola saldı. Oğlan körpünün üstündən keçəndə gördü ki, yenə də həmin dəcəllər bir pişik balasının boynuna daş bağlayıb onu çaya atmaq istəyirlər. Oğlan qışqırdı:

-Ey, dayanın, yazıq pişik balasını çaya atmayın! Əvəzində mən sizə pul verərəm. Məktəbli oğlan pul verib pişik balasını aldı. Boynuna bağlanmış daşı açıb onu çantasına

bir söz demədi.

Növbəti gün oğlan həmin dəcəllərə pul verib əllərində oynatdıqları qurbağanı aldı. Onu evə aparıb küçüklə pişiyin yanına buraxdı. Bu dəfə anası ona bərk acıqlandı:

-Bu nədir belə? Evimizi lap heyvanxanaya döndərmisən. Bunları kim yemləyəcək?

-Hırslenmə, ana! Hər bir canlının yaşamaq haqqı var!

-Burax onları, hara istəyirlər çıxıb getsinlər.

-Yaxşı, ana, onda mən də onlarla birlikdə çıxıb gedəcəyəm.

-Gedirsən, get - ana hırslandı. Elə bildi ki, oğlu dönüb evə qayıdacaq. Ancaq belə olmadı. Oğlan küçüklə, pişik balası və qurbağa ilə evdən çıxıb yola düşdü. Az getdi, üz getdi, dərə-təpə düz getdi. Nəhayət, gəlib bir şəhərə çatdılar.

Oğlanın bikişlədiyini görən qurbağa dil açıb dedi:

-Qardaş, niyə ah çəkirsən?

-Ah çəkməyim, neyləyim? Pulumuz yox, çörəyimiz yox, heç bilmirəm neyləyəcəyik.

-Narahat olma, mən sənə necə pul qazanmağın yollarını öyrəderəm...

Onlar yenə yollarına davam etdilər. Gəlib bir məktəbin yanına çıxdılar. Qurbağa oxumağa, küçüklə pişik onun yanında atılıb düşməyə başladılar.

Bu şən mahnıları dinləyənlər oğlanın papağını pulla doldurdular. O özünə çörək, qurbağaya bir qutu milçək, küçüyə ət, pişiyə balıq aldı. Onlar doyunca yeyib şəhərin kənarındakı bir ot tayasının yanında yatdılar.

Bu müvalla onlar xeyli yaşadılar. Şəhərbəşəhər, kəndbəkənd gəzib dolaşıdılar. Nəhayət, bu cür həyatdan bezib geriye-vətənə qayıtdılar. Doğma bataqlığa çatanda qurbağa sevincle quruldayıb dedi:

-Anacan, mən qayıtmışam. Anacan, çıx mənə qarşıla!

Qoca qurbağa sevincək göldən çıxıb balasının üstünə atıldı:

-Əzizim, sən bu vaxta qədər harda idin?

Bala qurbağa başına gələnlərin hamısını anasına danışdı. Ana qurbağa oğlana öz dərin təşəkkürünü bildirdi.

Oğlan qurbağanı anasına təhvil verib, öz evlərinə getdi. Küçüklə pişik də onun dalınca qaçdılar. Onlar evə çatanda anası onu görüb dedi:

-Oy, mənim balam, sən necə də böyümüsən! Lap evlənmək vaxtıdır!

-He, anacan, evə qayıdanda qonşuda qəşəng bir qız gördüm. O, bulaq başında qızıl kuzəyə su doldururdu. Nə olar, ana, elçi gedib o qızı mənə al!

-Nə danışırsan, oğlum? Heç bilirsen o, kimin qızıdır? Heç çar öz qızını kasıba verəmi?

-Kasıb olanda nə olar? Ana, məgər kasıb adam deyil? Tərəddüd eləmə! Dur, elçiliyə get!

Ana çar-naçar razılaşdı. Çar onun məqsədini biləndə bərk qəzəbləndi:

-Mən qızımı o adama verərəm ki, onun sarayı mənim sarayımdan böyük və gözəl olsun. İndi isə cəhənnəm ol mənim evimdən!

Ana evə qayıdıb başına gələnləri oğluna danışdı. Oğlan qurbağanın ona bağışladığı qutunu xa-tırladı. Qutunu açan kimi içindən tüstü qalxdı və böyüyüb nəhəng bir varlığa çevrildi.

-Nə əmr edirsən, mənim ağam?

-Əmr edirəm ki, çarın sarayının yanında ondan qat-qat böyük və gözəl bir saray tik!

-Baş üstə, mənim ağam!

Çar əzəmətli sarayı görüb təəccübləndi və istəməz qızını həmin oğlana verdi. Onlar birlikdə təzə sarayda yaşamağa başladılar.

Bir gün oğlan xanımına dedi ki, mən səfərə çıxmaq istəyirəm. Sən isə sarayda əyləşib yolumu gözlə!

Oğlan yola düşdü. Küçüklə pişik də onun dalınca getdilər. Az getdilər, üz getdilər, dərə-təpə düz getdilər, axşamüstü gəlib bir şəhərə çatdılar. Pişik mi-yoldadı:

-Qardaşlar, mən yemek istəyirəm.

-İndi səni yemləyərəm. – Oğlan bunu deyib əlini cibinə uzatdı ki, oradan sehrli qutunu çıxarsın. Ancaq qutu cibində yox idi. Yadına düşdü ki, qutu evdə qalıb.

Onlar tez evə qayıtdılar.

Hə, indi sizə kimdən deyim, nədən danışım, evdə qalan sehrli qutudan. Evi yığışdıran xadimə qab-qacağın arasında bir qutu gördü. O, bu qutunu lazımsız bir əşya bilib pəncərədən çölə atdı. Qutu küçəyə düşəndə onun içindən bir səs gəldi:

-Oh!

Küçədən keçən kasıb bir kişi bu səsi eşitdi. Qutunu yerdən götürüb açanda onun içindən nəhəng bir adam

– Azman çıxdı və baş əyib dedi:

-Əmrin nədir, mənim ağam?!

-Əmr edirəm ki, bu sarayı dənizin ortasında kimsəsiz bir adaya apar!

-Baş üstə! – deyib Azman bir göz qırpımında əmrini yerinə yetirdi.

Axşamüstü oğlan, küçük və pişik geri qayıdanda sarayı yerində görmədilər. Oğlan zər-zər ağlamağa başlayanda küçüklə pişik ona təsəlli verib dedi ki, ürəyini sıxma, tezliklə hər şeyi geri qaytaracağım.

İtlə pişik dənizin sahilinə gəlib adadakı saraya baxdılar. Onlar birlikdə həmin adaya üzdülər. Sarayın həyətinə girəndə pişik bir balaca siçan görüb onun üstünə cumdu. Bunu gören bir siçovul qışqırdı:

-Ey, nə üçün bu günahsız siçanı qovursan?

-Mən istəyirəm ki, bu sarayın təzə sahibini cəzalandıram. Ona görə ki, o mənim ağamın sehrli qutusunu oğurlayıb.

-Narahat olma, evin təzə sahibi indi yatıb. Sehrli qutunu isə yanında gizləyib. Sən mənə söz ver ki, mənim siçan balalarımın işi olma-yacaq, mən də o qutunu oğurlayıb gətirim, sənə verim.

-Söz verirəm! – pişik and içdi.

Siçovul işə başladı. Quyruğunu qırmızı istiota batırıb kişinin burnuna soxdu. Kişi asqıran kimi kiçik qutu onun burnundan yerə düşdü. Siçovul tez qutunu götürüb pişiyə verdi.

Pişik qutunu götürüb güllə kimi həyətdən çıxdı. Onlar itlə birlikdə sahilə üzdülər və aparıb sehrli qutunu öz sahiblərinə verdilər.

Oğlan çox sevindi. Qutunun ağzını açan kimi Azman oradan çıxıb dedi:

-Əmrin nədi, mənim ağam?

-Tez mənim sarayımı yerinə qaytar.

Saray bir göz qırpımında yerinə qayıtdı. Oğlan yatan oğrunu yuxudan oyatdı. Onun üstünə qışqırıb dedi:

-Bir də oğurluq eləmə! Yoxsa Azmana əmr edərdim sənin bütün sümüklərini sındıram.

Oğlan anasını da yanına gətirdi. Onlar birlikdə xoşbəxt ömür sürməyə başladılar. Pişik çardaqda, it isə həyətdə yaşadı. Qurbağa isə gecələr başını gölməçədən çıxarıb onlar yuxuya gedənə kimi nəgmə oxudu...

KƏNDLİ VƏ GƏNC SENYORLAR

(İspan nağılı)

Kəndli kənddə, Kral isə paytaxtda, Madriddə yaşayırdı. Kənd şəhərdən çox uzaq idi və əlbəttə ki, Kral bu kəndlini qətiyyən tanımırdı. Kəndli isə Kral haqqında çox eşitmişdi. O, bilirdi ki, Kral möhtəşəm bir sarayda yaşayır, dünyanın ən dadlı yeməklərini yeyir və onun saysız-hesabsız xidmətçiləri var. Kəndli düşünürdü ki, yəqin Kral çox güclü və ucaboydur. Əgər belə olmasa heç insanlar ondan bu qədər qorxardılarmı?

Kəndlinin ürəyindən keçdi ki, şəhərə gedib Kralı öz gözləri ilə görsün. O bu arzusunu arvadı Mariannaya deyəndə o, bərk əsəbiləşdi:

-Elə birçə bu çatışmırdı. Bizim cəmi üç real pulumuz var, onu da sən götürüb getsən bəs biz necə dolanarıq?

Kəndli gördü ki, arvadı ona pul verən deyil. Ancaq Kralı öz gözləri ilə görmək arzusu ona rahatlıq vermirdi. Nəhayət, bir gün kəndli yalandan arvadına dedi ki, diş ağrıyır. Yalandan üzünü tutub ufuldamağa başladı. Arvadı inandı və üç realı ona verib dedi ki, tez qaç şəhərə ağrıyan dişini çəkdirib geri qayıt.

Kəndli pulu alan kimi sevinə-sevinə yola düşdü. Yol boyu şən mahnılar oxudu. Üç gün, üç gecə yol gedəndən sonra axır ki, şəhərə çatdı. İndi onun dizində taqət, cibində pul qalmamışdı. Elə təzəcə nə edəcəyini düşünmək istəyəndə gördü ki, adamlar sel kimi meydana axışırlar. Ona dedilər ki, indicə Kral məbəddən çıxacaq.

Kəndli bir az yaxına getdi. Elə bu zaman Kral və yanında mötəbər adamlar göründü. Adamlar qışqırmağa başladılar:

-Yaşasın Kral! Yaşasın Kral!

Kəndli gözlərinə inanmadı. Pal-paltarı qızılla bəzədilsə də, onun boyu çox balaca idi

və adi adamlardan seçilmirdi. Kəndli çox pərt oldu və öz-özünə deyindi:

-Mənim Kralıma bax! Bilsəydim heç zəhmət çəkib bu qəder yolu gəlməzdim!

Kəndli bərk acmışdı. Bazara getdi. Ciblərini nə qədər axtarırsa, pul tapa bilmədi. Hələ bu azmış kimi diş də həqiqətən ağrımağa başladı. O, ağzı sulana-sulana, ufuldaya-ufuldaya yağlı pirojnalara baxdı. Bunu gören üç senyor onunla zarafat etmək istədilər:

-Ey, kəndli, bir oturma neçə pirojna yeye bilərsən?

-Yüz dənəsini...

-Bəs yeye bilməsən?

-Onda mənə necə istəyisiniz cəzalandırırsınız. Lap istəsəniz ağzımdakı bu diş də çəkə bilərsiniz.

Onlar razılaşdılar. Kəndli acgözlüklə pirojnalara yeməyə başladı. O, yedikcə adamlar saymağa başladılar:

-Bir!

-İki!

-İyirmi!

-İyirmi beş!

Kəndli bundan artıq yeye bilmədi. Ağzını əli ilə silib dedi:

-Bağışlayan, ağalar. Bundan artıq yeye bilmirəm. Mən sizə uduzдум.

Adamlar səs-səsə verdilər:

-Uduzdun!

Senyorların əmri ilə bir diş həkimi tapıb gətirdilər. Kəndli dinməz-söyləməz ağzını açıb ağrıyan dişini göstərdi. Həkim kəlbətinlə onun dişini dartanda kəndli ağrıdan qışqırmağa, senyorlar gülməyə başladı. Axır ki diş çıxdı.

Cavan oğlanlar həm pirojnalara, həm də diş çəkənin pulunu verib dedilər:

-Siz bir bu axmağa baxın!

Bir neçə pirojnaya görə dişinin çəkilməsinə razı oldu.

-Yox, ağalar, mən axmaq deyiləm. Amma sizi axmaq yerinə qoydum.

Oğlanlar hirsələndilər:

-Sən nə casəmətlə bu sözləri deyirsən?

-Hirsələnməyin, ağalar! Yediyim pirojnalara pulunu verdinizmi?

-Verdik!

-Çəkdiyim dişimə görə pul ödədinizmi?

-Ödədik.

-Ac idim, mənə doyurdunuz. Ağrıyan dişimi çəkdirib pulunu verdiniz. İndi mən həm tox, həm də sağlamam.

Kəndli bunu deyib evlərinə yola düşdü. Adamlar isə axmaq yerinə qoyulan cavanlara güldülər, onları ələ saldılar.

AĞILLI DOVŞAN

(Koreya nağılı)

Bir dəfə pələng, maral və dovşan bir yağlı kökə tapdılar. Bir ağacın kölgəsində dayanıb düşündülər ki, bu kökəni kim yesin. Nəhayət, qərara gəldilər ki, kim yaşca böyükdürsə, kökə ona çatacaq.

Əvvəlcə maral danışmağa başladı:

–Mən təzə doğulanda tüklərim qapqara idi. Uzun illər keçəndən sonra onlar ağappaq ağardı, indi isə tüklərim şabalıdı rəngdədir.

Bu sözləri eşidən pələng şaqqanaq çəkib güldü və kölgəsində dayandıqları palıdı göstərib dedi:

–Mən doğulanda bu palıd balaca bir ağac idi. İndi görürsən nə boydadır?

Bu sözləri eşidən dovşan bərkdən ağlamağa başladı. Pələng ona baxıb soruşdu:

–Niyə ağlayırsan?

Dovşan gözlərinin yaşını silib qəmli-qəmli qocaman palıda baxıb dedi:

–Ona görə kədərləndim ki, ötən günlər yadıma düşdü. Uzun-uzun illər bundan qabaq bu ağacı mənim nəvəm əkməmişdi. İndi bu palıdın başı buludlara çatır, mənim nəvəm isə artıq dünyada yoxdur. Özünüz fikirləşin, siz nəinki məndən, hətta mənim nəvəmdən də qat-qat cavansınız.

Bu sözləri eşidən heyvanlar deməyə söz tapmadılar. Çar-naçar kökəni dovşana verdilər.

Dovşan kökəni yeyə-yeyə meşəyə qaçdı.

Birdən pələngin ağılına nə gəldisə dovşanın dalınca qaçmağa başladı. Vəhşinin pəncəsinə keçən dovşan heç ondan qorxmadı. Gülə-gülə pələngə dedi:

–Ey, mənə yaxşı qulaq as! Çox qədim zamanlarda sənin ulu baban ölümə məhkum edilmişdi. Məndən xahiş eləmişdilər ki, onu öldürüm. Babana yazığım gəldi, yalvardım ki, günahlarından keçsinlər. Mən xahiş edərkən o qədər aşağı əyilmişdim ki, qabaq ayaqlarım o vaxtdan qısa qalıb. Söz verdim ki, sənin ulu baban bir də səhv etməyəcək. Sözüümün doğruluğuna inansınlar deyə, öz quyuğumun ucunu da dartıb qopartdım. Sən bu qədər yaxşılığın əvəzində indi məni yemək istəyirsən?

Bu sözlərin doğruluğuna inanan pələng dovşanı buraxdı. O qaçıb gedəndən sonra pələng düşündü ki, heyvanlar onun dovşandan kiçik olduğunu bilsələr, öz xətir-hörmətini itirəcək. Aldadıldığını anlayan pələng qaçıb yenidən dovşanı tutdu. Dovşan heç nə olmayıbmiş kimi pələngə dedi:

–Mən belə qərara gəlmişəm ki, sənə yağda qızardılmış ipisti kökəyə qonaq eləyim. Get bir az uzaqda gözlərini yumub gözlə. Mən kökəni bişirən kimi onu sənə gətirəcəyəm.

Ağzı sulanan pələng sevindi. Kolluğa girib uzandı, gözlərini yumub xəyala daldı.

Kələyinin baş tutduğunu görən dovşan sevindi. Tez kolluğa od vurdu ki, gözlərini yummuş pələng alışıb yansın.

Dovşan kol-kosu yana-yana qoyub evinə qaçdı. Bir neçə qaya parçasını sobanın içinə atdı.

Gözləri yumulu pələng ocaq yandığını hiss elədi. Fikirləşdi ki, yəqin dovşan ona kökə bişirir. Qışqırıb soruşdu:

–Ey, dovşan, mənim kökələrim nə vaxt bişəcək?

Dovşandan bir səs çıxmadığını görən pələng gözlərini açdı. Gördü ki, onun uzandığı kolluq od tutub yanır. Başa düşdü ki, dovşan onu yenə də aldatıb. Yanmaqdan canını güclə xilas edən pələng nəre çəkə-çəkə dovşanın evinə getdi. Bağıra-bağıra dedi:

–Sən məni yenə aldatdın. Bu saat sənə yeyəcəm.

Dovşan yenə də heç nə olmayıbmiş kimi pələngə baxıb dedi:

–Oy, mənim nəvəm, sən özün yemək dalınca gəlmisən? Bax, görürsən, kökələr hazırıdır. Sən bir az gözlə, mən gedib maralı çağırım. Sonra birlikdə kökələri yeyərik. Biz gəlincə kökələri yemə ha!

Dovşan bu sözləri deyib yel kimi qapıdan çıxdı. Közərməmiş daşlara baxan pələngin ağzı sulandı. Fikirləşdi ki, dovşanla maral gəlsə, onun payı az olacaq. Tez qızarmış daşları götürüb ağzı yana-yana uddu.

Pələng nəre çəkə-çəkə meşəyə qaçdı. Başa düşdü ki, dovşan yenə də onu aldatıb.

Kitabın içindəkilər

**NECƏ OLDU Kİ, İLLƏRƏ HEYVANLARIN
ADI VERİLDİ 4-7**

İKİ AXMAQ 8-9

**OĞLAN, KÜÇÜK, PİŞİK BALASI
VƏ QURBAĞA 10-13**

KƏNDLİ VƏ GƏNC SENYORLAR 14-15

AĞILLI DOVŞAN 16-17

TÜLKÜ KAFTARKOSU NECƏ ALDATDI 18

KAFTARKOS VƏ AY.....19